

Risico's beheersen is problemen vòòr zijn

"Eigenlijk zou het de gewoonste zaak van de wereld moeten zijn dat je als voedselproducent een betrouwbare kwaliteit levert en dat je die zorg al bij de bron aanpakt. Het zou niet zo moeten zijn dat je een keurmerk nodig hebt om aan te tonen dat je 't goed voor elkaar hebt. Maar ja, de praktijk leert anders." Relativerende woorden, opgetekend uit de mond van

ing. Y.J. Yntema

een man die voor zijn werkgever inmiddels 4 keurmerken bewaakt en ook met zijn dierplaagbestrijder wil komen tot een betere risicobeheersing.

ACM is een kwaliteitsbewuste coöperatie die jaarlijkse ruim f 700 miljoen omzet in de veevoeder, plantenvoeding en in graan. ACM heeft circa 50 vestigingen, waaronder 5 voerfabrieken en bijna 40 Welkoopwinkels. Hoofd Kwaliteits-, ARBO en Milieuzaken staat er op het visitekaartje van ing. Y.J. Yntema. We ontmoeten hem tijdens de lunch van de Ronde Tafel Conferentie en spreken later met hem verder op zijn kantoor in Meppel.

coöperaties werden opgericht. Zij waren het die voortaan de voederwaarde van deze producten gingen controleren. Zo ontstond het CLO-Keurmerk."

"Dat controleren op de voederwaarde niet genoeg is, bleek overduidelijk toen we rond 1990 met de lood-affaire werden gecontroleerd. Sindsdien 'moeten' alle veevoederproducenten de voedselveiligheid van hun keten borgen via Good Manufacturing Practice. Oftewel, Gezond Mengvoer Produceren, zoals ik het gemakshalve meestal vertaal. Waar het CLO-Keurmerk zich vooral richt op de positieve kenmerken van het eindproduct ('is wat ik lever ook goed voor het dier?'), staat het GMP voor het voorkomen van negatieve gevolgen ('is wat ik lever niet schadelijk voor het dier, de mens of het milieu?')."

HACCP: NIET ALLEEN VOOR LEVENSMIDDELEN

"Het GMP was niet waterdicht. Een namenlijst met ongewenste stoffen in het voer kan immers nooit

ONTSTAAN VAN DE KWALITEITZORG

"Bij ACM voldoen we inmiddels aan 4 keurmerken: NEN-ISO 9002, het CLO-Keurmerk, het GMP van het Productschap Diervoeder en (sinds begin van dit jaar) HACCP. Het ontstaan van deze brede kwaliteitszorg heeft een lange voorgeschiedenis en gaat terug tot het einde van de 19e eeuw. Toen boeren hun koeien gingen bijvoeren met bijproducten (schilfers van oliezaden bijvoorbeeld) konden ze niet meer zelf beoordelen of de samenstelling en kwaliteit ervan goed was. De eerste

uitputtend zijn; het is géén doen om op alle mogelijk-bedreigende stoffen in het lab te controleren." Dit was voor ACM reden om vorig jaar -als eerste mengvoer- en graanverwerkingsbedrijf in Nederland- de veiligheid van hun proces en hun producten te gaan garanderen via HACCP. De invoering van HACCP heeft een grote impact gehad op het inkoopbeleid van ACM. HACCP dwingt de inkoper terug te gaan naar de bron. Leveranciers die niet kunnen aantonen dat zij de kwaliteit van hun producten en diensten 100% onder controle hebben, komen niet langer op de leverancierslijst van de inkoper voor. Dat geldt voor de leveranciers van grondstoffen uit het Verre Oosten, maar ook voor de dierplaagbestrijder die de ratten en muizen in de voerfabrieken en in de graanopslag moet weren.

IN GESPREK MET DE DIERPLAAGBESTRIJDER

De risico's van dierplagen zijn, wat Yntema betreft, voldoende onderkend in hun eigen HACCP-Handboeken. Dat wil overigens niet zeggen dat alle risico's altijd bij de bron kunnen worden aangepakt. Vogels bijvoorbeeld, vormen op zich geen bedreiging. Maar de Salmonella-bacteriën in hun uitwerpselen wel. Toch kunnen gaas voor de ramen, automatische sneldeuren in de zakgoedloods en met

opzet laden onder een luifel, niet geheel voorkomen dat musjes meeliften op de heftruck. Wat wel voorkomen kan worden, is dat de uitwerpselen van de vogels in aanraking komen met het product. Dus: een gesloten vulsysteem, stevige zakken en droge, schone pallets. Yntema: "Het gaat er ons niet om dat elk risico moet worden uitgesloten. Dat is niet reëel.

Wel wil ik er zeker van zijn dat we alle potentiële gevaarbronnen in het zicht hebben en dat we elke stap in het proces beheersen.

Daarom ben ik ook in gesprek met onze vaste dierplaagbestrijder. Hij heeft inmiddels zijn ISO-certificering, maar ik wil een stap verder gaan. Want hoe zit het met zijn gebruik van bestrijdingsmiddelen? Hoe heeft hij het risico van doorbesmetting afgedekt als hij 's morgens bij een ander in de weer is geweest? Met welk graan heeft hij zijn lokaas aangeemaakt? Van wie heeft hij dat betrokken? Hoe kan ik er zeker van zijn dat hij op een verantwoorde manier aan monitoring doet? (Graan blijft natuurlijk altijd een lekkernij voor muizen.) Hoe voorkomt hij dat zijn werk de reiniging van de silo's doorcruist?"

ERKENNINGSREGELING

Een landelijke kwaliteitserkenning voor de dierplaagbestrijder had er, wat Yntema betreft, al lang moeten zijn. "De branche is nu nog onbesproken, maar dat moet ook zo blijven. Door onzorgvuldig te werken kunnen niet alleen plaagdieren, maar ook dierplaagbestrijders zelf grote schades aanrichten. Een HACCP-regeling voor de dierplaagbestrijder of het nieuwe Keurmerk van de Nederlandse Dierplagen Autoriteit zou je als opdrachtgever houvast kunnen geven dat ook de dierplaagbestrijder die je inhuurt op aantoonbaar verantwoorde wijze zijn werk doet."

Voeding voor Vee en Voeding voor Plant is Voeding voor de Mens. Agrarische producten zijn de basis voor gezonde en veilige levensmiddelen. Afnemers van agrarische producten vragen garanties voor kwaliteit en veiligheid. Consumenten verlangen dat. Het antwoord van ACM daarop is een kwaliteitsbeleid dat aan duidelijkheid weinig te wensen over laat. Het is nu de dierplaagbestrijder die aan zet is.

